Valtiovarainministeriö

EUS Aaltonen Elisa(VM), Ikonen Susanna(VM)

NEUVOSTORAPORTTI VM2019-00054

23.01.2019

JULKINEN

Asia

ECOFIN-neuvosto 22.1.2019; Yhteenvetoraportti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 22.01.2019

Euroopan finanssivalvontajärjestelmän tarkistuksesta käytiin pitkä periaatekeskustelu, jonka loppupäätelmistä oli erimielisyyttä. Puheenjohtajavaltio pyrkii joka tapauksessa aloittamaan trilogit rahanpesua koskevasta osuudesta pikimmiten, jos parlamentti suostuu erotukseen. Samalla se yrittää viimeistellä loppuosan paketista mahdollisimman pian ja tuoda sen poliittiseen keskusteluun mahdollisesti jo helmikuun Ecofin-neuvostoon.

InvestEU-ohjelmasta käytiin laaja keskustelu jäsenvaltioiden, komission ja EIP:n kesken. PJ nosti ministereille keskusteltavaksi ohjelman johtoryhmän kokoonpanoon ja päätöksentekomenettelyihin liittyviä seikkoja sekä kysymyksen kansallisten toimijoiden osallistumisesta ohjelmaan. Puheenvuoroissa todettiin, että vaikka puheenjohtajan esitys on vienyt ohjelmaa eteenpäin, tekninen työ on kuitenkin vielä kesken usean eri yksityiskohdan osalta.

Puheenjohtaja kävi läpi vireillä olevat rahoituspalvelulainsäädäntöhankkeet. Puheenjohtaja keskittyy alkukaudellaan trilogeihin, joita on vireillä tai alkamassa monta. Lisäksi puheenjohtajamaa esitteli työohjelmansa, neuvosto hyväksyi vuotuisen kasvuselvityksen sekä varoitusmekanismia koskevan kertomuksen päätelmät sekä suositukset euroalueen talouspolitiikasta. Kerrottiin, että talous- ja rahaliiton syventäminen jatkuu muun muassa InvestEU:n ja pankkiunioinin lainsäädäntötyön puitteissa euroryhmän laajennetun kokoonpanon rinnalla.

Euroryhmässä hyväksyttiin suositukset euroalueen talouspolitiikasta. Lisäksi komissio esitteli joulukuussa 2018 julkaisemansa tiedonannon euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi. Laajennetussa euroryhmässä keskusteltiin EMU:n syventämisestä joulukuun eurohuippukokouksen tulosten pohjalta. Euroryhmä keskusteli kevään jatkotyöstä ennen kesäkuun eurohuippukokousta. Pankkiunionin loppuunsaattamisesta keskustellaan korkean tason työryhmässä, jonka on määrä antaa väliraportti euroryhmälle huhtikuussa. Euroalueen talousarviovälineen valmistelua jatketaan euroryhmän tulevissa kokouksissa.

Muissa asioissa euroryhmän puheenjohtaja avasi Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenen hakuprosessin. Nykyisen EKP:n johtokunnan jäsenen Peter Praetin toimikausi päättyy 31.5.2019.

Euroopan finanssivalvojien järjestelmän tarkistaminen

Euroopan finanssivalvontajärjestelmän tarkistuksesta käytiin neuvostossa pitkä periaatekeskustelu liittyen hankkeen jatkokäsittelyyn. Paketin rahanpesua koskevasta osuudesta saatiin osittainen neuvottelumandaatti jo joulukuussa. Euroopan parlamentilla on jo mandaatti koko paketista. Puheenjohtaja kertoi, että on saanut parlamentilta kirjeen, jossa pyydetään neuvotteluiden aloittamista vain koko paketista. Puheenjohtajamaa esitti, että rahanpesua koskevan osuuden trilogit aloitettaisiin pikimmiten, ja samalla pyrittäisiin muusta osuudesta yleisnäkemykseen teknisellä tasolla mahdollisimman nopeasti. Komission mielestä neuvoston pitäisi sopia koko paketista mahdollisimman pian. Osa jäsenvaltioista tuki puheenjohtajan ehdotusta siitä, että rahanpesuosuus erotettaisiin ja sen trilogit aloitettaisiin nopeutetusti. Osa taas oli sitä mieltä, että trilogeihin pitäisi mennä vasta koko paketin kanssa, koska yleisnäkemys on lähellä.

Puheenjohtaja totesi yhteenvetona, että sillä on oman näkemyksensä mukaan riittävä tuki viedä rahanpesua koskeva osuus nopeutetusti trilogiin. Myös muilta osin jatketaan töitä ja pyritään saamaan yleisnäkemys mahdollisimman pian. Puheenjohtaja pyrkii nyt saamaan parlamentilta suostumuksen trilogien aloittamiseen vain rahanpesuosuuden osalta. Muutama jäsenvaltio oli eri mieltä yhteenvedosta ja totesi, että niiden mielestä etenemiseen tarvittaisiin määräenemmistö ja sitä ei keskustelun perusteella ole. Myös komission mielestä pienellä lisäpanoksella koko paketti voitaisiin saada valmiiksi. Neuvoston sihteeristö kuitenkin piti puheenjohtajan yhteenvetoa oikeana. Puheenjohtaja lopulta päättää etenemistavan Euroopan parlamentin kanssa. Puheenjohtaja totesi, että jos kaikki ovat yhtä sitoutuneita kuin miltä nyt vaikuttaa, voidaan loppupaketti saada käsiteltäväksi jo helmikuun Ecofin-neuvostoon.

InvestEU

InvestEU-ohjelmasta käytiin laaja keskustelu jäsenvaltioiden, komission ja Euroopan investointipankin (EIP) kesken. Keskustelun pohjana toimi puheenjohtajamaan tuottama dokumentti (Presidence Issues Note), jossa nostettiin ministereille keskusteltavaksi ohjelman johtoryhmän kokoonpanoon ja päätöksentekomenettelyihin liittyviä seikkoja sekä kysymys siitä, miten kansalliset toimijat voivat osallistua ohjelmaan. InvestEU-ohjelman hallintorakenteessa jäsenvaltiot korostivat yksinkertaisuutta sekä ESIR:stä (Euroopan strategisten investointien rahasto) saatuja hyviä kokemuksia. Myös johtoryhmän perustamista pidettiin kannatettavana. Kansallisten toimijoiden osallistumisesta ohjelmaan (25%:n osalta) suurin osa jäsenvaltioista painotti markkinaehtoisuutta. Samalla kuitenkin erityisesti pienemmät maat korostivat maantieteellisen allokaation tärkeyttä. Kansallisten toimijoiden tekninen avustaminen – esimerkiksi neuvontakeskuksen kautta – nousi useassa puheenvuorossa yhtenä keinona toteuttaa maantieteellistä allokaatiota. Allokaation portaittainen vapauttaminen sai myös hyvin laajasti kannatusta.

Komissio painotti investointikomitean (Investment Committee) ja sen sihteeristön itsenäisyyttä, joka komission mukaan voidaan saavuttaa sijoittamalla sen sihteeristö komissioon. Euroopan investointipankin mukaan taas investointikomitean sihteeristön tulisi sijaita sekä laillisesti että fyysisesti EIP:ssä. Usean jäsenvaltion mielestä investointikomitean sihteeristö tulisi sijoittaa EIP:hen eikä komissioon. Useassa puheenvuorossa todettiin kuitenkin, että tekninen työ työryhmätasolla on vielä kesken, jonka vuoksi työtä on vielä jatkettava esityksen osalta. Lopuksi puheenjohtaja totesi, että hallintomallin ja äänestysperiaatteiden suhteen jäsenvaltioilta saatiin selkeää palautetta. Samoin 25

prosentin allokaation suhteen jäsenvaltiot olivat selkeitä: markkinaehtoisuus on johtava kriteeri, mutta maantieteellinen jako kuitenkin arvokas kriteeri. Näiden näkemysten pohjalta työ jatkuu työryhmässä.

Käsittelyssä olevat rahoituspalvelualan lainsäädäntöehdotukset

Neuvosto sai puheenjohtajamaalta tilannekatsauksen rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeista. Trilogeja on meneillään tai alkamassa yhteensä kahdeksassa hankkeessa. Trilogit pyritään saamaan loppuun ainakin seuraavista hankkeista: rajat ylittävät rahastot (CBDF), katetut joukkolainat (covered bonds, CB), keskusvastapuolten valvonta (CCP), sijoituspalveluyritysten vakavaraisuus (IFS) ja kestävä rahoitus kahden ehdotuksen osalta (viitearvot ja julkistaminen). Muissakin hankkeissa pyritään etenemään mahdollisimman paljon.

Puheenjohtajavaltion työohjelman esittely

Puheenjohtajavaltio esitteli neuvostolle työohjelmaansa. Kautensa aikana puheenjohtaja jatkaa EMU:n syventämiseen tähtäävää työtä joulukuun eurohuippukokouksen linjausten pohjalta, erityisesti pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin osalta (ml. yhteisen kriisinratkaisumekanismin varautumisjärjestely, EVM:n uudistaminen, järjestämättömät luotot, pankkiunioni, sekä euroalueen budjettiväline kilpailukyvyn ja lähentymisen tukemiseksi). Edistymistä haetaan erityisesti pääomamarkkinauniin liittyvissä lakihankkeissa ja InvestEU-esityksessä. Lisäksi työtä jatketaan muun muassa verotuksen oikeudenmukaisuuden, ALV-järjestelmän modernisoinnin, digitaalisten palveluiden verotuksen ja eurooppalaisen ohjausjakson parissa. Komissiolle tärkeä kokonaisuus on EMUn kehittäminen. Komissio korosti, että EU:n talouden vahvistaminen on erityisen tärkeää nyt, kun talouskasvu on alkanut näyttää hidastumisen merkkejä.

Eurooppalainen ohjausjakso 2019

Asiakohtaan liittyvät päätelmät vuotuisesta kasvuselvityksestä ja varoitusmekanismia koskevasta kertomuksesta sekä suositus euroalueen talouspolitiikasta todettiin hyväksytyiksi. Talouspolitiikan suositukset viedään Eurooppaneuvoston hyväksyttäviksi maaliskuussa. Ecofinissa tullaan käsittelemään komission tuottamia maaraportteja ja käydään teemakeskustelu investoinneista.

Talous- ja rahaliitto – joulukuun eurohuippukokouksen seuranta

Puheenjohtaja informoi neuvostoa siitä, että edellisenä päivänä oltiin käyty hyvä keskustelu laajennetussa euroryhmässä jatkotyöstä talous- ja rahaliiton syventämiseksi. Puheenjohtaja mainitsi, että tärkeitä lainsäädäntöhankkeita ovat InvestEU ja pankkiunioni. Komissio korosti jälleen EMU:n syventämisen tärkeyttä ja sitä, että työnjako on koordinoitava hyvin Ecofinin ja euroryhmän kesken.

Euroryhmä 21.1

1. Euroalueen seuranta – 2019 euroalueen suositukset

Euroryhmä hyväksyi suositukset euroalueen taloudesta vuodelle 2019. Suositukset ovat osa eurooppalaista ohjausjaksoa, joka alkoi marraskuussa kun komissio julkaisi vuotuisen kasvuselvityksen, hälytysmekanismiraportin sekä komission esityksen euroalueen suosituksiksi. Euroalueen talouspolitiikan suosituksia on viisi ja ne käsittelevät rakennepolitiikkaa, finanssipolitiikkaa, työmarkkinoita, rahoitusmarkkinoita sekä Euroopan talous- ja rahaliiton (EMU) kehittämistä.

Komissio informoi joulukuussa Italian budjettiin liittyvästä arvioinnistaan ja siitä ettei se avannut liiallisen alijäämän menettelyä. Italian päättämien ennustekorjausten ja sopeutustoimien johdosta Italian tilannetta katsotaan seuraavan kerran keväällä 2019 vuoden 2018 toteutuneiden lukujen perusteella.

2. Euron kansainvälinen rooli

Komissio esitteli euroryhmälle joulukuussa julkaisemansa kommunikaation euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi. Komissio näkee useita mahdollisia tapoja lisätä euron houkuttelevuutta, lisätä euron käyttöä maksuissa strategisesti tärkeillä sektoreilla ja edelleen vahvistaa Euroopan talouden ja rahoitusmarkkinoiden itsenäisyyttä sekä sisäisesti että ulkoisesti. Tärkeimpinä tapoina näiden tavoitteiden saavuttamiseen komissio pitää EMU:n syventämistä, toimenpiteitä euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi sekä eurooppalaisella että kansainvälisellä finanssisektorilla ja euron käytön lisäämisestä tietyillä sektoreilla, ml. tammikuussa aloitettavat konsultaatiot keskeisillä strategisilla sektoreilla. Eurohuippukokous joulukuussa kannusti työskentelemään euron kansainvälisen roolin vahvistamiseksi. Komission esittelyn pohjalta euroryhmässä käytiin lyhyt näkemysten vaihto. Aiheen käsittelyä jatketaan euroryhmän tulevissa kokouksissa. Komissio raportoi konsultaatioiden tuloksista kesällä 2019.

3. Muut asiat

a) EKP:n johtokunnan nykyisen jäsenen Peter Praetin kahdeksan vuoden toimikausi päättyy 31.5.2019. Euroryhmän puheenjohtaja avasi hakuprosessin uuden jäsenen nimittämiseksi sekä kertoi hakuprosessista. Maat voivat esittää ehdokkaita 30.1. saakka. Helmikuun euroryhmä valitsee ehdokkaan, josta seuraavan päivän Ecofin-neuvosto tekee suosituksen hyväksyttäväksi maaliskuun Eurooppa-neuvostossa.

b) Luxemburgin ministeri Gramegna esitteli tavanomaiseen tapaan Luxemburgin uuden hallituksen politiikkaprioriteetit.

Euroryhmän laajennettu kokoonpano:

1. EMU – joulukuun eurohuippukokouksen seuranta

Eurohuippukokous käsitteli EMU:n kehittämistä kokouksessaan 14.12.2018, jossa se sopi jatkovalmistelusta euroalueen talousarviovälineen, pankkiunionin loppuunsaattamisen sekä Euroopan vakausmekanismin (EVM) kehittämisen osalta. Euroryhmässä oli esillä EMU:n kehittämisen

kokonaisuuteen liittyvien asioiden jatkotyö keväällä ennen kesäkuun eurohuippukokousta. Kokonaisuuteen liittyvien asioiden määrä on laaja ja vaatii paljon valmistelua ennen kesäkuuta, joten aikaa ei ole hukattavaksi. Tässä kokouksessa euroryhmässä ei keskusteltu syvällisesti asioiden sisällöistä vaan keskityttiin työn organisointiin. Suomi kiinnitti huomiota tarpeeseen aloittaa joulukuun linjausten mukaisten EVM-sopimusmuutosten valmistelut nopeasti ja toi esiin yhteisen varautumisjärjestelyn mahdollisen hätätilamenettelyn perustuslaillisen näkökulman Suomessa sekä keväällä tulossa olevien eduskuntavaalien tuoman aikatauluhaasteen.

Eurohuippukokouksessa sovittiin korkean tason työryhmän perustamisesta pankkiunionin loppuunsaattamiseksi, erityisesti yhteisen talletussuojajärjestelmän osalta. Tätä keskustelua jatketaan korkean tason työryhmässä, joka on kokoonpanoltaan sama kuin euroryhmän työryhmä laajennetussa kokoonpanossa (EWG+). Ryhmälle annettiin laaja mandaatti viedä työtä eteenpäin huomioiden yhteydet muihin pankkiunionin viimeistelyyn liittyviin asioihin. Työryhmän on määrä antaa väliraportti euroryhmälle huhtikuussa. Euroryhmä raportoi asian edistymisestä kesäkuun eurohuippukokoukselle. Suomi piti tärkeänä, että tässä työssä on oleellisesti mukana valtion velkakirjojen vakavaraisuuskohtelu.

Toinen keskeinen asia, jonka jatkovalmistelusta eurohuippukokous linjasi, on euroalueen talousarvioväline. Välineen tavoitteena on vauhdittaa euroalueen maiden lähentymistä ja parantaa kilpailukykyä, ei tasata suhdannevaihteluita. Päämiesten linjauksen mukaisesti se tulee olemaan osa EU:n budjettia ja sen volyymi tulee olemaan osa monivuotisen rahoituskehyksen kokonaistasoa. Euroryhmä kävi alustavaa keskustelua eurohuippukokousten linjausten pohjalta ja jatkaa keskusteluja tulevina kuukausina. Suomi totesi olevansa valmis keskustelemaan määrältään maltillisesta euroalueen talousarviovälineestä, jolla esimerkiksi katettaisiin investointien tai rakenteellisten uudistusten aiheuttamia todellisia kustannuksia. Tuetaan myös sellaista välinettä, joka kohdistuu selkeisiin koheesiotarpeisiin. On tärkeää, että instrumentti on monivuotisen rahoituskehyksen sisällä ja rahoitus on EU-budjetista.

Suomen edustajat

VMI Petteri Orpo, PE Marja Rislakki (EUE), AVS Tuomas Saarenheimo (VM), Suomen valtuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
